

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 30—
za en mesec 2-50
za Nemčijo celoletno . . . 34—
za ostalo inozemstvo . . . 40—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 28—
za en mesec K 2-30
v upravi prejema mesečno . . 2—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 7—
za Nemčijo celoletno . . . 9—
za ostalo inozemstvo . . . 12—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarila (72 mm široka in 3 mm visoka ali njo prostor)
za enkrat po 30 v
za dva- in večkrat . . . 23—
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostopna petstvarila po 80 v
lahaja vsak dan izveniši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga voznik red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
rokopisov se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 24.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Vabilo

na

sestaneke zaupnikov S. L. S.

dne 27. decembra t. l. ob 2. uri popoldne
v dvorani hotela Union v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Nagovor začasnega načelnika.
2. Državni zbor.
3. Deklaracija.
4. Stališče stranke.
5. Volitev načelstva in vodstva.
6. Slučajnosti.

Pri vstopu se je izkazati s povabilom.

Za vodstvo S. L. S.:
A. Kalan l. r.

Na podlagi ustave . . .

Dosadno bo že za mnoge naše čitatele, če se vedno in vedno pečamo le z grofom Černinom. Tudi nam. Toda pomagati si ne moremo in hočeš nočeš moramo vedno ponavljati njegovo ime, ne zaradi tega, kakor da je on tako ženijalen človek, čegar vsaka beseda je vredna zlata, ampak zato, ker se v njegovih govorih in izjavah zrcali vsa naša državniška mizerija tako globoko, da jo pregledamo lahko do dna. Zato jo gledamo, da jo spoznamo; ker je v tako kritičnih časih prvi in najboljši korak za pozitivno delo kolikor mogoče temeljito spoznavanje nasprotniških nazorov, idej in namenov.

Na zahtevo po narodni samoodločbi je odgovoril Černin, da tega ni prav nič treba, ker naša ustava je že demokratična dovolj, tako da ima vsak narod priliko in možnost, da ustavnim putem po svojih izvoljenih zastopnikih pove, kaj ga boli in kje. Vsi spori med posameznimi narodnostmi v monarhiji da se dajo obravnavati in poravnati v parlamentu, zatorej da mora on vsako mednarodno kontrolo in mednarodno vtikanje v naše notranje domače zadeve odločno odklanjati, ker o tem, kar se tiče države kot take, nima noben tujec pravice določati in odločati, ampak samo »država« (Černinovega kova).

Nekoliko ima Černin prav, a samo nekoliko, do gotove meje. Res je, da imamo že precej let splošno volilno pravico in da ima vsak narod v monarhiji možnost, da pošlje svoje na podlagi splošne volilne pravice izvoljene zastopnike v parlament. Res je tudi, da imajo ti ljudski zastopniki pravico, dolžnost in možnost, da v parlamentu razodevajo svojim tovarišem in ministrom želje vsakega naroda, če jih razodevajo včasih le praznim klopem, to nič ne de. Do tu, kar smo našli doslej, ima grof Černin prav. Kar je pa za nas veliko važnejše kakor vse govorjenje v parlamentu, je to, če imajo poslanci vedno tudi moč, da se to, kar poudarjajo kot neizogibno narodno potrebo, tudi udeležijo, da pride narod do svoje pravice! Tukaj ima naša ustava veliko vrzel, na katero so že mnoge bistre glave dostikrat opozarjale; žalibog da vedno zastoni, in to je manjšinjsko pravo. Naša ustava določa, da v parlamentu odločuje večina. Večino imajo vedno nemške stranke, ki jih podpirajo eni ali drugi luogo-trafficanti. Zato imajo nemške stranke vedno potrebno moč v svojih rokah, da priznajo zahteve malih narodov ali pa ne. Navadno jih ne. Kaj in komu torej pomaga ustavna pravica, da smem voliti na podlagi splošne volilne pravice in da sme vpiti in kričati, da sme ropotati in razbijati, če pa nima nikdar najmanjše pravne moči, da pomore svojim od vsake še tako neznačne glave pripoznamim in opravičenim zahtevam do veljave? Če kakšen naš poslanec kaj doseže, ne doseže tega nikdar na podlagi kakih pravnih določb, na katere bi bila večina vezana, ampak vedno je odvisen vsak uspeh edi-

no le od ministrske milosti ali pa od dobre volje večine; če večina slučajno hoče kaj dati, je prav, če pa ne, je pa tudi prav.

Taka je torej ustavna podlaga, s kakršno nas hoče tolažiti grof Černin ali pa varati — kaj namerava, ne vemo. Mi vemo samo to, da je to za nas premalo, da to ne nasprotuje samo našim življenjskim, kulturnim in narodnim interesom, ampak nasprotuje tudi našemu pravnemu čutu.

Da, če bi imela naša večina toliko etičnega in moralnega čustvovanja, da bi vsaj napram opravičenim našim zahtevam ne ostajala vedno tako ledena mrzla, ampak bi se odrekla vsaj od časa do časa svoji moči na korist pravice, da bi vsaj sem in tja imeli upanje, da bo manjšina dosegla svoje pravo. To se pa ne dogaja, vsaj pri naših Nemcih ne, ker ti so samo zastopniki moči, in dokler bodo imeli Nemci pri nas večino, bo vedno veljal Ljubičev izrek: Major pars meliorem vicit — večina zmaguje nad (pravično) manjšino.

Zato preostajata malim narodom samo dve poti, če hočejo ohraniti svojo narodno individualnost. Prva pot je tista, katere smo se naučili iz razrednega boja. Ko je močni velekapitalizem delavstvo čim dalje bolj trl in tlačil, se je delavstvo mednarodno organiziralo in doseglo je tekom let vsaj ta uspeh, da se je mnogo delavskih zahtev izločilo iz območja ene same države in se jih je pomednarodno dilo, to se pravi, da se ves svet poteguje za pravico šibkih in slabotnih brezpravnežev, kolikor in kjer vlada socialno čustvovanje med ljudmi. Kakor varuje in štiti državna oblast imetelje posameznika, v prvi vrsti premožnega, in preganja tatu od morja do morja po mednarodno ugotovljenih pogodbah, tako mora varovati tudi delavca, če hoče zaslužiti ime kulturne države. Kar je bilo mogoče doseči za delavski sloj, more biti mogoče tudi za tisto socialno plast, ki se imenuje narod — zato pravijo mnogi, da je treba pravice manjšin zavarovati proti večinskemu nasilju z mednarodno priznanimi pravnimi določbami, ki so obvezne za vsako še tako gospodstvaljivo večino; če večina take določbe krši, ni odgovorna samo sami sebi, ampak svetu, za katerim stoji še vedno toliko moralne in materialne sile, da zlo mi lahko vsak odpor in izvojuje priznanje prava tudi malemu slabiku.

Druga pot je tista, katero je ubral naš zastop na Dunaju: lastna državnost. Ne bomo se mučili za enkrat z globokoumnimi analizami tega pojma, ampak poskusimo povedati s preprosto primero iz kmečkenga življenja — kolikor se da — kaj je to. Kadar sin doraste in pride od vojakov domov, pravi: »Oče, dorastel sem in polnoleten sem. Zdrav sem in trden. Izročite mi moj delež, da sam na njem gospodarim, da si ustanovim lastni dom in lastno ognjišče.« Tako je z nami. 30. majnika t. l. so rekli naši zastopniki: Dorastli smo in polnoletni smo. Ni nas volja več delati za druge, ampak delati hočemo zase. Čutimo se dovolj krepke in zdrave, da prevzamemo to breme na svoje rame. Vi, ki ste nam gosposodovali doslej, ste svoje delo opravili, sedaj prevzamemo delo pri nas in za nas mi sami. Mi imamo dovolj izobraženstva, da prevzame upravo in sodstvo in šolstvo v svoje roke. Mi imamo dovolj obrtnikov, dovolj delavcev in dovolj kmečkih moči; kolikor nam jih je pa še treba, si jih bomo vzgojili. Mi imamo dovolj zemlje, da živimo na nji, in dovolj prirodnih zakladov, katere hočemo dvigniti v svojo lastno korist. Mi sicer ne silimo iz vaše hiše proč, zahtevamo pa, da smo v tistem delu, kateri bo sporazumom z vami odkazan nam, sami svoji gospodje, da smo stranka z lastnim stanovanjem, z lastnim vhomom in z glavnim ključem in nihče nima pravice vdirati v naše stanovanje, katero si hočemo opremiti po svojem lastnem okusu.

Tako pravi deklaracija v imenu vsega naroda in vsak, komur ni na srcu leželo le lastno dobro in lastna korist, podarjena magari iz tujih rok, ampak dobrobit skupnosti in s to vred tudi lastna, dalje vsak, kdor priznava resnico reka, da je boljše biti mal gospod nego velik hlapec.

mora biti zanjo. Dokler ne dobimo lastne državnosti, tako dolgo bodo na podlagi ustave in na podlagi večinskega principa delali drugi ljudje z nami vedno tako, kakor so delali doslej.

Državni zbor in mirovna pogajanja.

Dunaj, 18. decembra 1917.

Kakor poroča uradna korespondenca, so se začela med Rusijo in osrednjimi silami že mirovna pogajanja. V seji klubovih načelnikov so slovanski zastopniki danes zahtevali, naj se v poslanski zbornici danes vrši debata o tem velevažnem predmetu. Izražali so potrebo, da se osnuje poseben odbor, sestavljen iz vseh narodnosti, ki naj bo pridelen Černinu kot kontrolni organ. Zahtevali so tudi plenarno sejo delegacij. Od vladne strani so poudarjali, da delegacij ni mogoče več sklicati in da Černin odpotuje z Dunaja.

V tem smislu so slovanski poslanci danes v zbornici stali nujno interpelacijo. Ko so jo čitali je začel znani Wolf strašno rjevati: »To neumnost je treba a hitine odkloniti! Pošljite k mirovnim pogajanjem Kramarja in Masaryka! Češki poslanci so večinoma molčali. Le češki socialist Prokeš je vrzel Wolfu kosček sladkorja na pult. Češki socialist pa je zaklical: »Wolf je danes pijan!« V sled tega so bili razburjeni vsi Nemci. Bilo je precej ropota. Vendar se je posrečilo predsedniku, da je uvedel poimensko glasovanje o tem, ali naj se o gornji resoluciji vrši razprava. Zbornica je s 140 proti 132 glasovom sklenila, da se debata vrši.

V debati, ki se je vršila po razpravi o vojnem davku in drugih točkah dnevnega reda, je govoril dr. Korošec.

Slovanski poslanci zahtevajo odsek za mirovna pogajanja.

Interpelacija, ki so jo vložili poslanci dr. Korošec in drugi slovanski poslanci se glasi:

C. kr. korespondenčni urad poroča dne 17. decembra 1917:

Vlade Nemčije, Avstro-Ogrske, Bolgarije, Turčije in Rusije bodo sedaj, ko je sklenjeno premirje čim preje začele mirovna pogajanja. Izbiranje odposlanstev pooblaščenec za ta pogajanja je že v teku.

Zapoved prave demokracije zahteva, da se pogajanj ne vdeležijo samo uradniki, marveč v prvi vrsti zastopniki narodov, s čimer bi se dalo potrebno soglasje na mirovnih pogajanjih tem lažje doseči, ker je enaka želja po udeležitvi narodnosti izražena v mirovni notni ruskega sovjeta z dne 9. novembra.

Podpisani torej vprašajo:

1. Ali je Njegova ekscelencija gospod ministrski predsednik pripravljen, da v sporazumu z zunanjim ministrom kroni raztomači željo avstrijske poslanske zbornice ozir. željo narodov, ki jih zastopajo podpisani, da potom vlad Avstro-Ogrske ter Bosne in Hercegovine nemudoma odredi, da se izvolijo za mirovna pogajanja zastopniki vseh v teh ozemljih prebivajočih narodov temeljem uspehov zadnjega ljudskega štetja v naslednji sestavi: 12 Nemcev, 10 Čehoslovancev, 10 Madžarov, 7 Jugoslovancev, 5 Poljakov, 4 Ukrajinci, 3 Rumuni, 1 Italijan?

2. V sled slabe letošnje letine kakor tudi vsled tega, ker se Ogrska brani, da bi nam dala na razpolago primerno množino živil, se nahaja prebivalstvo v Avstriji kakor tudi v Bosni in Hercegovini pred težkimi skrbmi radi prehrane. Zato dobivajo določbe z Rusijo sklenjenega premirja, ki se tičejo trgovine in trgovske plovbe, posebno varnost.

Podpisani si dovoljuje torej staviti Njegovi ekscelenci gospodu ministrskemu predsedniku vprašanje:

a) Ali so se glede trgovinskega prometa med Rusijo in osrednjimi državami sklenili še podrobnejši dogovori?

b) Ali je avstrijska vlada poskrbela, da nas pri uvedenih trgovinskih odnosih druge osrednje države ne bodo prekanile?

Odgovor ministrskega predsednika na mirovne interpelacije.

Min. predsednik dr. vitez pl. Seidler je izjavil:

Poslanci Stanek, Petrušević in tovariši so dali pobudo, da bi se zunanemu ministru za mirovna pogajanja pridelil svet, sestavljen iz zastopnikov različnih narodnosti Avstrije in Ogrske po ključu prebivalstva. Glasom ustavopravnih uredb gre zastopstvo pri mirovnih pogajanjih zunanemu ministru, ki mora voditi ta pogajanja v okviru svoje odgovornosti in v sporazumu z odgovornima ministrskima predsednikoma obeh držav monarhije. Nasprotovale bi duhu ustav vseh ustavnih držav, ako bi vlado pri vodstvu teh pogajanj nadzirali prideljeni sveti, kakor jih imajo v mislih interpelanti. Zato se z rečeno formalno pobudo ne morem podrobneje pečati. Ob sebi je pa umevno, da se morebiti sklenjeni mednarodni dogovori, v kolikor po ustavi potrebujejo potrditve zakonodajnih korporacij, le-tim pravočasno predložijo v pristojno obravnavanje.

Druga interpelacija poslancev Staneka in tovarišev se glasi, če se je v gospodarskem oziru primerno poskrbelo, da se naše prehranjevalne razmere z dovozom iz Rusije izboljšajo kakor treba. V pogodbi o premirju, ki smo ga sklenili z Rusijo, točka IV., se je določilo, da je prodaja in izmenjava vsakdanjih potrebščin na prometihih mestih fronte dovoljena. Natančnejše določbe o tem provizoričnem dogovoru se določijo na konferenci zastopnikov pogodbenih držav, ki se v kratkem snide v Petrogradu. Zlasti se bodo seveda pri bodočih mirovnih pogajanjih uredili tudi gospodarski odnosi obeh držav monarhije z Rusijo. Bojazni, da bi nas druge osrednje države prekanile, je seveda izven vsakega pomisleka.

Na interpelacijo Adler, Seitz in tovariši pripominjam, da se bo vlada v smislu svojih že preje ponovno podanih izjav pri bodočih mirovnih pogajanjih držala načela, da hočemo z Rusijo skleniti mir brez teritorialnih ali gospodarskih nasilij. Namen avstro-ogrške vlade, da dospe z vsopi našimi nasprotniki do nesebičnega miru, je vladam vseh sovražnih držav dobro znan. Ker more biti svrha vsake mirovne ponudbe samo ta, da se nasprotniku naznanijo predlogi, ki mi niso znani, ni nobenega povoda, da bi v sedanjem trenutku stavili našim nasprotnikom nove mirovne predloge.

× × ×

Dunaj, 19. dec. Zbornica nadaljuje debato o nujnih predlogih slovanskih in soc. demokratičnih poslancev glede mirovnih pogajanj.

Posl. Wolf (nemški radikalec) polemizira s Slovani, posebno ostro napada Čeha. Pravi, da Čehi, ki so dosedaj z Rusi simpatizirali, nočejo sedaj nič vedeti o mirovnih pogajanjih z Rusijo za dosego separatnega miru, ker ne upajo priti po tej poti do svojega narodnega cilja. Proti temu, da bi notranji sovražniki Avstrije bili pritegnjeni k mirovnim pogajanjem, mora država protestirati. Slovani so državi nevarni elementi. Čehom očita veleizdajalstvo. Napada ostro tudi socialne demokrate. Slovenske stranke so izdale geslo, Wolfa prezirati in zato se niso vmešavale v Wolfa.

Posl. prelat Hauser se ostro izraža proti Stanekovim izjavam. Pravi, da naj mir sklene cesar. V naše notranje razmere se ne sme nihče vtikati,

kakor se tudi naša skupna vlada ne vrti v ruske razmere. Zunanji minister je pravi mož na pravem mestu, ki je vsak čas pripravljen skleniti časten, trajen in splošen mir.

Posl. Glabinski se poteza za združitve vseh Poljakov.

Posl. dr. Ravnihar izjavlja, da je zahteva po udeležbi na mirovnih pogajanjih zato opravičena, ker še ni gotovo, da-li je stranka, ki je sedaj na krmilu v Rusiji, res predstavljatelj Rusije. Nato se peča govornik z notranjepolitičnim vprašanjem in izjavlja, da je tudi jugoslovansko vprašanje mednarodno in da ne vé, čemu bi se z Jugoslavlani drugače postopalo nego s Poljaki. Očitek, kakor bi bila njihova zahteva po lastni jugoslovanski državi, državi in miru sovražna, Jugoslavlani najodločneje zavračamo. (Živahno odobravanje.)

Posl. Langenhan izjavlja, da izhaja iz ekspozice grofa Czernina, da so nemške stranke glede miru popolnoma edine z zunanjim ministrom. Obžaluje, da so nemški soc. demokrati tudi v tem slučaju na strani Čehov.

Posl. Ofner izvaja, da se strinja z mirovnim programom grofa Czernina in zahteva, naj se z mednarodnim dogovorom odpravi zasebna industrija.

Posl. Klofač izjavlja, da diplomacija, ki ni znala preprečiti svetovne vojne, ni sposobna voditi mirovnih pogajanj. Nenemški in nemadbarski narodi Czerninu ne zaupajo.

Posl. Ončul se izreka proti interelacijam in pravi, da je za mirovna pogajanja poklican grof Czernin, ki uživa zaupanje merodajnih činiteljev monarhije pa tudi velikega dela prebivalstva v Avstriji. Priporoča, naj se združijo vsa jugoslovanska ozemlja in Rumunija v personalno unijo pod habsburško dinastijo.

Posl. Seitz še enkrat prebere interelacijo in poziva predsednika, naj nasproti cenzurni oblasti z vsoto odločnosti brani pravice zbornice.

Odgovor ministrskega predsednika, da hoče vlada z Rusijo skleniti mir temeljem načela: brez aneksij in brez odškodnin, more popolnoma zadostovati. Ne strinja se pa z drugim delom odgovora, kajti aneksijski mir, zmagoviti mir, ne more nikdar biti trajen. Jasno se mora povedati, kaj se smatra za vojni cilj. Zahtevamo, da mirovnih pogajanj ne vodijo samo diplomati po poklicu. Mir, pri katerem ne sodelujejo narodi, bi pač ne bil trajen sporazumnostni mir. Mi v Avstriji imamo več razlogov, da se branimo proti politiki junckerjev in konservativcev tam zunaj in proti vojnim hujskačem à la Langenhan in Wolf. Govornik končno izrazi željo, naj bi vlada ne storila nobene važnega koraka, ne da bi bila potom parlamenta v stiku z narodi in ne da bi delala v smislu njihovih želja.

Posl. Evgen Lewickij ugovarja proti temu, da bi se ukrajinske pokrajine priklopile bodoči poljski državi.

Posl. Wityk zahteva v dejanskem popravku, naj se združijo vsa ukrajinska ozemlja v lastni ukrajinsko-republikanski državi.

S tem je bila razprava zaključena.

Interpelacije naših poslancev.

Poslanec Korošec je vložil interpelacijo radi prometnih razmer na južni železnici; radi postopanja ptujskega okrajnega zastopstva nasproti županom; radi postopanja ministerialne in vojaške komisije v južnih delih Avstrije.

Posl. Gostinčar je vložil interpelacijo radi rekvizicij krompirja in radi pomanjkanja sukanca.

Danes ima zbornica zopet sejo.

Govor dr. Korošca.

V teku debate je govoril dr. Korošec, ki je izjavljal med splošno pozornostjo in odobravanjem:

Stojimo tik pred meritornimi mirovnimi pogajanjmi. Razumljivo je, da pri tako velikih dogodkih, po dolgem času prehajamo v prva mirovna pogajanja, vsak misleč državljani čuti potrebo, da izrazi svoje mnenje, želje in bojazni. Vsled tega smo otvorili danes debato, da izrazimo svoje občutke, in v teh občutkih je danes velik del strahu, da tisti, ki odhajajo k mirovnim pogajanjem, ne razumejo duha časa in ne morejo delati v smislu avstrijskih narodov. (Odobravanje.) Vsak minister bi v tako usodnem trenutku iskal stika z zastopniki narodov, da bi se z njimi pogovoril o ciljih. Naše zunanje ministrstvo pa je to odklonilo, delegacije stojijo, in tudi v današnji debati na svoje vprašanje še nismo dobili odgovora. Vojsko so sklenili brez nas, a sedaj hočejo še o miru odločati brez avstrijskih narodov.

Kar se nas Jugoslovancov tiče, moramo reči, da nimamo zaupanja napram tistim, ki so sedaj poblašeni, da odhajajo k mirovnim pogajanjem. V zunanjem ministertvu Jugoslavlani z eno izjemo nimajo nobenega zastopnika. O jugoslovanskem vprašanju in njegovih podrobnostih gošpodje zunanjega ministertva niso poučeni od jugoslovanske strani (medklici). Če tam nimamo nikogar, ki bi razumel naše zahteve, naše stališče in naš pomen, je razumljivo, da uradnikom tam ne moremo zaupati. Zato smo že v delegacijah skupno s Čehi izrazili željo, da bi vsi narodi Avstrije dobili priliko, vdeležiti se mirovnih pogajanj. Menim, da bi mirovna pogajanja le pospešilo in toliko ugodnejše na nje vplivalo, če nasprotni strani pojdemo na roke. Boljševiki so 9. novembra izrekli željo, kdo naj bi prišel k mirovnim pogajanjem, in predlagajo, naj se mirovnih pogajanj vdeleže zastopniki vseh narodov, ki so v vojski, ali ki vsled nje trpe. Menim, da delamo v smislu tistih, s katerimi se sedaj pogajamo, in da vsled tega ne preprečujemo miru.

Ker smo torej v pogajanjih z ruskimi Boljševiki, bi bilo zanimivo vedeti, ali Czernin besedo aneksija tudi tako razlaga.

Czerninu pa tudi zaradi tega ne moremo zaupati, ker mirovne ponudbe Boljševikov javnosti ni podal v popolni obliki ter je zamolčal v svojem govoru ono načelo, ki je zatiranim narodom Avstro-Ogrske najbolj pri srcu, namreč samoodločba narodov. Bili so časi, ko so v Avstro-Ogrski priznavali samoodločbo narodov, bili so tudi časi, ko smo trpeli, da so se tuje države vmešavale v notranje avstrijske razmere. Bilo je leta 1915; tedaj je naša vlada italijanski državi priznala samoodločbo italijanskega naroda. (Pritrjevanje.) Poslanec Stranšký: Predominacija Trsta.) Da, tedaj niso priznavali le pravice samoodločbe narodov, ampak so priznavali tudi pravico tujih držav, vmešavati se v naše notranje razmere. Očitajo nam, da smo si besedo »pravico samoodločbe« in njen pojm dobili od entente. To morem resnici na ljubo odločno zanikati in izjaviti, da je ta ideja pri nas Jugoslovancih in tudi pri drugih slovanskih narodih vedno živela od leta 1848 dalje. (Odobravanje.) Bili so seveda časi, ko je ta ideja dremala, ampak ta težka vojska in njene bridke izkušnje so zopet oživele idejo pravice samoodločbe, oživile kopnenje po svobodi in samostojnosti pri vseh zatiranih narodih. (Odobravanje in ploskanje.) Nismo se učili od entente. Svoboda je bila v nas samih, zrastle pa je do nove sile po krivdi militarizma in političnih oblastnih, ki niso storile svojih dolžnosti. (Odobravanje in ploskanje.) Samoodločba narodov je nekaj takega; kar bi tudi Czernin in avstrijska vlada lahko priznala. (Medklici.) Sicer sta nas Czernin in Seidler tolažila, da imamo parlamente in naj si svoje pravice izvojujemo v ogrskem in avstrijskem parlamentu. Menim pa, da bi nihče, ki bi ta izvajanja smatral za resna, sam ne bil resen (Odobravanje), kajti dobro vemo, kako so vpoštevili pravice narodov tukaj v Avstriji. V tem parlamentu ima 43.000 Nemcev en mandat, 55.000 Jugoslovancov enega, na Koroškem 100.000 Slovencev le enega, 60 tisoč Čehov enega in 105.000 Ukrajincev le enega. (Čujte, čujte!) Vemo, da imamo sicer splošno in direktno volilno pravico, da pa nimamo enake volilne pravice, in vsled tega ne more nihče trditi, da imajo narodi tukaj enake pravice. (Odobravanje.) Pravijo, da si bomo lahko svojo narodno samoodločbo dobili tukaj v parlamentu. Dobro. Potem pa nam boste morali dati tudi svobodo, da bomo mi jugoslovanski poslanci o svoji samoodločbi tudi res odločali. (Odobravanje.) Če nam to priznate, dobro, potem pa je stvar že odločena; prosim, berite le našo deklaracijo z dne 30. maja. Tam najdete našo samoodločbo.

Se manj pa je na Ogrskem narodom odločati o svoji usodi. Nahajam se v prijetnem položaju, da navajam enkrat lahko tudi grofa Czernina. Leta 1908 je izdal brošuro z naslovom »Politična razmišljanja« — spisal grof Otokar Czernin, deželni poslanec. V tej knjigi dokazuje, da je bila na Ogrskem večina nasilno z bajoneti in z volilno pravico potisnjena v manjšino in pozivlja ogrske narode, naj se ne uklonejo tej umetni večini in da sedanja umetna večina ni merodajna ter da je tam treba poslušati le manjšino. (Medklici.) Je pa res tam strašno. V ogrski poslanski zbornici ima 60 odstotkov Nemadžarov le 7 odstotkov vseh mandatov. (Medklici. Klic: v delegacijah manjka Hrvatov, Slovkov, Rumunov in Rusinov!) Ker je skušal grof Czernin s potvorbami odstraniti pravo samoodločbo iz razprave, akoravno ga je pred nekaj leti še sam jemal v zaščito proti Madžarom, mu tudi zaradi tega ne moremo v tej zadevi zaupati in želimo, naj bodo navzoči tudi zastopniki narodov, ko se začno mirovna pogajanja.

Nato govori o militarizmu, o razorožbi ter pravi končno: V imenu narodov, ki jim je dovolj militarizma, se moramo zavarovati proti vsemu, kar bi mu hotelo na kakršenkoli način podaljšati življenje. (Živahno odobravanje.)

Iz vseh teh razlogov izjavljamo, da grofu Czerninu ne zaupamo in da želimo, kakor to zahteva tudi vlada Boljševikov, naj se sklepa mir od naroda do naroda, od ljudstva do ljudstva in ne od ljudstva do izbranih grofov, ki vojske niso nič trneli. Narodi naj sklepajo mir, ki so krvaveli, in ti bodo mir tudi gotovo tako sklenili, da bo res trajen. (Živahno odobravanje in ploskanje. Govorniku častitajo.)

Darujte za dr. Krekov spomenik!

Darovi naj se pošiljajo na naslov: Odbor za dr. Krekov spomenik, Ljubljana.

Mirovna pogajanja.

Czernin odpotoval v Brest Litovsk.

Dunaj, 19. dec. (K. u.) Zunanji minister grof Czernin je odpotoval ob 4. uri popoldne z železničnim spremstvom v Brest Litovsk.

Delbrück v Brestu Litovskem.

Berlin, 9. »Vossische Zeitung« je poročala: Delbrück je odpotoval v Brest Litovsk, kjer bo zastopal gospodarske koristi Nemčije.

Zastopniki Bolgarije v Brestu-Litovskem.

Sofija, 19. dec. (K. u.) Pravosodni minister Popov in pooblaščenca ministra Kosev in Stojanović odpotujejo danes v Brest-Litovsk, kjer se že nahajajo vojaški pooblaščenca polkovnik Gantašev in prvi tajnik bolgarskega poslanstva v Berlinu Anatazov. Teh pet delegatov zastopa Bolgarijo na mirovnem posvetu.

Nemški pogoji o premirju.

Petrograd, 13. (Zakasnelo.) Agentura: »Pravda« najodločneje nastopa proti poročilu meščanskega in socialističnega dopoljubnega časopisa o nemških mirovnih pogojih v Brestu Litovskem. Nemci naj bi bili zahtevali izpraznitev Petrograda, Finske, razorožbo Rusije in nemški monopol za izvoz žita. Izjavlja, da so vse te vesti nesramno zlagane.

Trgovina z Rusijo.

Amsterdam, 19. dec. (K. u.) Reuter: »Morningpost« je poročala iz Petrograda: V nekaterih odsekih ruske fronte se je zopet trgovina otvorila. Nemci zamenjavajo v velikih množinah tvorniške izdelke za živila in sprejemajo naročila za nemške izdelke.

Carigrad, 18. dec. (K. u.) Listi so poročali, da je nekaj jadrnic in malih ladij odplulo iz carigradskega pristanišča in iz drugih luk Črnega morja. Turška plovba na Črnem morju bo zopet poslovala. Ena ladja odrine jutri v Zunguldak.

Spor med Rusi in Ukrajinci.

Stockholm, 19. (K. u.) Spor med rusko vlado in rusinso rado se je poostiril. Rada neče izpolniti zahtev ruskega ultimata. Sodi se, da izbruhne z Ukrajinci vojska.

Zmaga boljševikov v Odesi.

Petrograd, 18. (K. u.) Agentura: »Denj« je poročal: V Odesi se boji nadaljujejo. Pod pritiskom oklopnice »Sinope« in dveh križark so sklenile vse organizacije, da prevzamejo vso oblast sovjet in rada.

Boljševiki korakajo proti Kijevu.

Petrograd, 18. (K. u.) Agentura: Čete boljševikov korakajo proti Kijevu.

Petrogradske banke zopet poslujejo.

Petrograd, 18. Agentura: Banke so pričele danes zopet redno posloovati.

Svet petih.

Berlin, 19. dec. Ruski ljudski komisarjat je sklenil, da ustanovi za rešitev političnih vprašanj svet petih, kateremu načeljuje Ljening.

Estski kmetje za boljševike.

Petrograd, 19. dec. (K. u.) Estski kmetje so na svojem posestvu zavzeli boljševikom prijazno stališče.

Tročkij grozi Angliji.

Kodanj, 19. dec. Iz diplomatskih krogov se poroča: Tročkij je zopet pozval vladi v Londonu in v Parizu, naj se udeležita mirovnih pogajanj. Francija bi bila pritrdila, a Lloyd George je najodločneje nasprotoval. Tročkij je nato naznanil v London, da Rusija razveljavi svoje plačilne obveznosti sporazumu, če bo nadaljeval vojsko.

Srbski kronski svet.

Stockholm, 19. dec. Ruski listi so poročali o srbskem kronskem svetu v Solunu, ki se bo pečal izključno z obupnim stanjem armade in s položajem, ki je nastal vsled premirja na ruski fronti. Pasić se je zavzel za nadaljevanje vojske, a večina ministrov je odločno nasprotovala. Princ Aleksander se ni odločil.

Genf, 19. dec. Srbski in črnogorski kralj sta izrazila željo o mirovnih pogajanjih z osrednjim velesilam, ker se je z Rusijo sklenilo premirje. Francoska vlada je pa zabranila pogajanja in ni srbskemu kurirju dovolila, da bi bil odpotoval v Petrograd.

Z boljšev.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 19. dec. Uradno:

Vzhodno Brente so c. in kr. armadne divizije in c. in kr. 4. pešpolk z uspešnim sodelovanjem topništva kljub neugodnemu vremenu vzele sovražne postojanke vzhodno od il Lepre in razširile uspeh na Monte Asolone. Ujele so 48 častnikov in nad 2000 mož.

Vzhodno Monte Solarolo so nemške čete zopet odbile sovražne napade.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 19. dec. Veliki glavni stan:

V posameznih odsekih flandrske bojne črte, na južnem bregu Scarpe, pri Moerensu in Graincourtu je popoldne tovoštvo živahno streljalo.

Vojni ujetniki in dr. Krekov pogreb.

Intereplacija dr. Korošca in tov. na Nj. ekscelenco g. domobranskega ministra radi preganjanja vojnih ujetnikov, ki so se udeležili pogreba dr. J. Kreka:

Pogreba našega žal prerano umrlega tovariša, velezaslužnega narodnega zastopnika dr. Janeza Kreka se je udeležilo med drugimi tudi petero ruskih vojnih ujetnikov, ki so imeli dotični dan prosto.

Komandant dotičnega oddelka vojnih ujetnikov pa je imenovanih petero Rusov zaradi tega poklical na zagon, in so bili baje radi tega kaznovani.

Vprašamo vsled tega:

Ali je Vaša ekscelenca voljna po-učiti se o zadevi in podrejene organe pripraviti do tega, da prenehajo že vendar enkrat s takimi otročjimi šikanami, ki imajo edino namen, pokazati sovraštvo proti narodnemu gibanju, ki ga je zastopal naš pokojni dr. Krek.

Severovzhodno od Craonne je naš naskakovani oddetek ujal več Francozov.

Naši letalci so napadli z bombami London. Rams-Gate in Margate; uspehi so bili dobri. Poročnik Bongadtz je priporil svojo 27. zračno zmož.

Berlin, 19. dec. Veliki glavni stan: Na obeh straneh Vardarja so živahno streljali.

Berlin, 19. dec. Veliki glavni stan: Podnevi besni toponski boji med Brento in Piave. Po krepkem obstreljevanju so vzele avstrijske čete z naskokom Monte Asolone in severovzhodno in severovzhodno od tam ležeče italijanske postojanke. Ujeli smo 48 častnikov in nad 2000 mož. Izločili so se italijanski vzhodno od Monte Solarole.

Italijansko uradno poročilo.

18. decembra. Včeraj, sedmi dan bitke med Brento in Piave, je sovražnik osredotočil svoje napore skoraj izključno proti Monte Solarole. Po večurnem besnem obstreljevanju prelaza Orso do vhoda v Balton so planila krčela pehote s severovzhoda in s severa in napadla naše postojanke. Naše topništvo je središče prva krčela, ki so prišla na jugovzhodnem slenu; vsled našega in osredotočenega francoskega ognja so se morali ustaviti in umakniti, preden so dobili stik z našimi črtami. Druga krčela: cela divizija nemških lovcev, ki so jim delale pot naskakovalne čete, so krepko napredovala proti Monte Solarola in proti severnemu slenu doline Calcina. Naše čete so trdovratno kljubovale sovražniku, ki je, oslabljen vsled ljute borbe in protinapadov, ustavil svoj napad in se vrnil v svoje črte; izgubil je nekaj ujetnikov in topov. V prelazu Beretta je naš ogenj odbil ofenzivno sovražne pehote. Na ostali fronti so se precej zmerno borili.

Borbe z Italijani.

Dunaj, 19. dec. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Zavzetje Col Caprile in vzhodno od tam ležečih močnih višinskih italijanskih postojank; je sledilo včeraj zavzetje Monte Asolone; vzeli so ga Korošci 7. pešpolka. S tem in z zavzetjem višinskih postojank pri Osteria il Lepre, ki so jih osvojile čete četrte pehotne divizije, je kljub neugodnemu vremenu napredoval napad približno dva kilometra južno od črte Col Caprile — Col della Beretta. Popoldne smo odbili protinapade Italijanov. Naskakujoče čete so pritiskale za sovražnikom in so mu iztrgale še približno 1000 korakov vzhodno od Monte Asolone ležeča oporišča. Do zdaj smo ujeli 48 častnikov in nad 2000 mož. Besni napadi Italijanov v prostoru Monte Solarola so se izjalovili na hrabrosti nemških čet; na Asiški visoki planoti so se kljub slabemu vremenu — deževalo je in snežilo — le malo bojevali. Ker je močno snežilo, so bili na tirolski zahodni fronti vsi nastopi nemogoči. Z naskokom patrolje na sovražno mostišče pri izlivu Piave smo ujeli več sovražnikov v njih jarkih.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

+ Shod zaupnikov S. L. S. bo dne 27. decembra t. l. ob 2. uri popoldne v Unionu. — Ker so prometne zveze na železnicah zelo neugodne, se ne dobi pravočasno povabila. Zato se bodo vabila zaupnikom S. L. S. oddajala tudi v Ljubljani popoldne 27. dec. pri tajništvu S. L. S., Komenškega ulica šte. 10, I. nadstropje.

+ Izjava. Ko sem prejel naznanilo svoje izvolitve v vodstvo Slovenske Kmečke stranke in obenem vabilo na prvi njen shod, sem odločil ponudbo in se nisem dalje brigal ne za stranko, ne za njen prvi shod. Ker pa moj molk naši odsotni občani tako razlagajo, kakor bi bil jaz odločen in vnet pristajač na nove stranke, zato moram izjaviti, da odločno in z ogorčenostjo odklanjam to izvolitev iz sledečih razlogov: 1. Zdi se mi nemogoče, voliti me v tako kočljivih razmerah, ne da bi me vprašali za moje mnenje, voljo in stališče. 2. Zdi se mi nesmiselno, sprejeti izvolitev od ljudi, katerih me le eden ali drugi pozna, in so me torej volili brez lastnega nagiba. 3. Program te stranke se mi zdi neverjeten, ker obeta nemogoče ugodnosti. Ustanovitelj te nove stranke so bili v načelnstvu in vodstvu S. L. S. in niso kot taki ničesar storiti mogli ali hoteli, kar zdaj obeta. Ali menijo, da bodo zdaj kot nova strančica imeli nazgoraj več upliva, kakor prej kot zastopniki mogočne in veljavne S. L. S.? 4. Posebno mi ne gre v glavo, kako more ta stranka postaviti v svoj program, da v verskem oziru stoji na katoliškem stališču ne le z besedami, ampak tudi v dejanju, ko se je ustanovila in hoče delovati zoper željo našega škofa. Meni kot županu izvoljenemu po načelih S. L. S. in ključarju župne cerkve pri Sv. Gregorju ni mesta v ti stranki, še manj pa pri njenem vodstvu. — Sv. Gregor, dne 18. decembra 1917. — Jos. Adamič.

— Izjava. Podpisana protestirata odločno proti temu, da je tajništvo Slovenske Kmečke Stranke poslalo strankin program na tukajšnji župniški urad. Podpisana odklanjata ta program z verskega, narodnega in človekoljubnega stališča. — Župniški urad v Smledniku, dne 20. decembra 1917. Martin Kerin, župnik. Martin Bukovec, kaplan.

Občinski odbori Trojane, Velika vas, Zlato polje, vsi iz Kamniškega okraja, so v svojih sejah sklenili sledečo izjavo:

Občinski odbor soglasno in navdno pozdravlja deklaracijo naših poslancev v državnem zboru z dne 30. maja za združeno Jugoslavijo pod žezlom Habsburžanov. Vsi kot en mož hočemo stati za našimi poslanci in zastaviti vse svoje moči, dokler ne bomo združeni v samostojni jugoslovanski državi. Zahtevamo tudi, da so zastopniki raznih strank v teh resnih časih, ko se gre za našo bodočnost, edini in se ogibljejo vsakega strankarskega boja. Vsi naj imajo pred očmi visoki cilj združene Jugoslavije. S hvaležnostjo tudi pozdravljamo mirovno prizadevanje Nj. Svetosti, sv. očeta Benedikta XV., da naj se že skoro konča to strašno klanje in se sklene pravičen mir za vse narode.

Jugoslovanski deklaraciji se pridružuje tudi občina Ajdovec.

Ista se pridružuje v polnem obsegu tudi mirovnemu delu sv. očeta Benedikta XV.

Občinski odbor v Peli cerkvi na Dolerjskem je v svoji seji sklenil, da se pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba. — Županstvo Bela cerkev dne 17. dec. 1917. Alojzij Ferkolj, župan.

Dnevne novice.

+ »Reichspost« in napadi na knezoškofa. V zadnjem času slišimo, da zabavlja »Reichspost« čez našo jugoslovansko deklaracijo in čez našega presvetlega knezoškofa. Nisem naročnik tega časopisa, pa če bi tudi bil, bi ga takoj pustil. Kdor se dotakne našega vladike, se dotakne punčice našega očesa. Pokažimo v dejanju temu listu, posebno mi duhovniki, kako sodimo o tem stremljenju. — Dom. Janež, župnik v Studenem pri Postojni.

— Nove knjige. Nova Založba je ravnokar izdala dve knjigi: Ivan Cankar, »Podoba iz sanj« ter Levstikovega »Martina Krpana« s slikami. »Podoba iz sanj« so umetniška in idejno morda najboljša Cankarjeva knjiga. Z Martinom Krpanom, ki ga je Smrekar okrasil z 12 podobami, bodo naši otroci dobili krasno novoletno vezilo, kakršnega v slovenskem knjižničarstvu doslej ni bilo. »Podoba iz sanj« stanejo 4 krone, »Krpan« 5 K. Knjige se dobivajo v katoliški bukvarni in vseh drugih slovenskih knjižarnah. »Vzori in boji« Jož. Debevca izidejo po Novem letu.

— Protislovanski kurz v Istri. Iz Istre nam poročajo, da poreški okrajni glavar grof Mels Colloredo s hrvaškim ljudstvom odbija ali ne rešuje prošnji za oprostitev hrvaških učiteljev od vojaščine, dočim je Italijanom vedno na uslugo. Kaj pravi na to primorski namestnik baron Fries-Skene.

— Slovenska Socijalna Matica. Slovenska socijalistična omladina je ustanovila »Slovensko Socijalno Matico«. Izdajala bo socijalistično revijo »Demokracija«. Socijalistična omladina pravi, da noče posegati v strankarsko-politične boje, njen edini namen da je kulturno delo. Zato namerja izdajati poleg revije tudi znanstvene knjige. Revija bo izhajala dvakrat na mesec.

— Za profesorje na medicinski fakulteti v Zagrebu je imenovan asistent in prorektor v anatomskega inštituta dunajskega vseučilišča dr. Dragan Perović.

— Socialisti v Zagrebu prično izdajati tednik »Pravda«.

— Odlikovanja na državni železnici. V območju tržaškega ravnateljstva so prejeli: Zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje z meči: adjunkt Fran Zlatnar, obratni urad, Ljubljana; zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje: stavbni komisar Rudolf Weleba, Pulj; strojni komisar Reinhold Uhl, kurilnično vodstvo Ljubljana; asistent Rudolf Kögl, postajni urad Cervinjan; asistenta Henrik Metzner in Edvard Čelik, obratni urad Pulj; srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje z meči: postajni mojster Leopold Stropnik, postajni urad Kanfanar; srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje: postajni mojstri: Karel Perhinek, postajevodja Sv. Križ-Cesta; Jernej Stare, postajni urad Repentabor; Fran Žumer, postajni urad Prvačina; Venceslay Hanuš, postajni urad Vodnjan; Alojzij Keuc, obratni urad Pulj; prožna mojstra Viktor David in Jožef Kyovsky, vzdrževalni odsek Pulj; vozni mojster Karel Branc, kurilnično vodstvo Gorica; srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje: premikalec Andrej Moschitz, obratni urad Gorica.

Odlikovan je Josip Gruđen, trgovec iz Šmartna pri Litiji z železnim križcem na traku hrabrostne svetinje. Imenovani se nahaja na italijanskem bojišču.

— Krekov spomenik. V 5. izkazu darov za imenovani spomenik sta bila pomotoma izpuščena dva darovalca po 20 kron, to je III. red na Blokah in Katoliško slovensko izobraževalno društvo istotam. V končnem znesku tega izkaza pa sta vsteta. V »Slov. Narod« sta bila pravilno izkazana. Toliko v poljasnilo.

— Poštne vesti. Z dnem 18. decembra t. l. se zopet odprejo poštne uradi Fiumicello, Romans, Zagraj, Villa Vicentina in Vilse in sicer za sedaj samo za pisemskopostni promet vseh uradno in zasebno rekomandacij. — Radi nakupljenja zavrtkov se ustavi od 17. do vstega 21. decembra t. l. sprejemanje zavrtkov v Galicijo. Izvzeti so potrebni zavrtki (pošilke z bojno opravilo na vojaška poveljstva in vojaške osebe kakor tudi pošiljave z zdravstvenimi predmeti), nujni zavrtki, zavrtki s kvasom (z drožmi) in denarne pošiljave. — Pisemske pošiljave in zavrtki za vojne ujetnike in internirance v Italiji se zopet sprejemajo. — Prodajna cena dopisnic (Coupons reponse) se določa od 16. decembra 1917 naprej na 66 vinarjev.

— Skušnje na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani se bodo vršile dne 28. decembra 1917 ob 9. uri popoldne in sicer iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole. Kovači, ki hočejo delati tokušnjo, naj vložijo pri predsedniku izobraževalne komisije gospodu vladnemu svetniku Ivanu Mundi (živinozdravniški oddetek c. kr. deželne vlade) v Ljubljani do 21. decembra 1917 prošnjo, za sprejem k skušnji, ki naj ji priloge: 1. učno spričevalo in 2. potrdilo o najmanj triletni službi kot kovaški pomočnik.

Objava. Tržaško pošto ravnateljstvo nam sporoča: Akoravno je bila predpisana od 1. avgusta 1917 naprej za poštnine prosto korespondenco na armado na bojišču, na ranjene ali bolne vojaške osebe v bolnišni oskrbi in v tuzemstvu (v kolikor obstoji tukaj sploh vojna poštninska prostost) uporaba sivih vojno-poštnih dopisnic, se rabijo od civilnih oseb v teh smereh proti predpisom se vedno rudče vojno-poštnih dopisnic. Take dopisnice se ne bodo odslej v nobenem slučaju več odpremljale, temveč vrnila predajnikom.

Primorske novice.

— Povratek beguncav z juga v stare kraje. Beguncem z juga se povratek v stare kraje v sledeče pokrajine dovoljuje: Okraj Koper, Lošinj, Pazin, Poreč, Krk, Voloska-Opatija; okraj Sežana izvzemši Zgonik; okraj Tolmin izvzemši Sv. Lucija, Tolmin in Volče; okraj Pulj izvzemši mesto Vodnjani in teritorij Barbariga. Begunci, kateri stanujejo v policijskem rajonu, naj se do 22. decembra 1917 zgledajo pri c. kr. policijskem ravnateljstvu v Ljubljani v sobi št. 1, kjer se jim bodo sestavili dokumenti za prosto vožnjo s skupnim transportom. C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani, dne 18. decembra 1917.

Goriški poslanci in župani. Državni poslanec Fon vabi vse gospode poslance in župane z Goriškega na razgovor o vrnitvi v domovino in obnovitvi Goriške, in sicer dne 27. decembra t. l. ob 9. uri popoldne v posvetovalnici Zadrugne zveze v Ljubljani, Dunajska cesta.

Odlikovanje. Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je podelil cesar šolskemu voditelju Franceju Križmu v Šempasu na Vipavskem.

Osemdesetletnica je praznovale te dni v Zatični na Dolenskem bivši večletni župan občine Rihemberg na Goriškem Jožef Pavlica, oče profesorja goriške bogoslovnice dr. Andreja Pavlica. Naše čestitke!

Zaroka. Zaročila se je gđc. Pavla Pavlica, iz znane družine iz Rihemberga na Goriškem z gosp. Jožefom Furlanom, veleposestnikom iz Svinega, občina Šmarje na Goriškem. Čestitamo!

Imenovanja in premeščenja na državni železnici. V priznanje izvršnega službovanja je dobil strojni nadkomisar Alojzij Hoss v Ljubljani naslov železniškega svetnika, višji revident Moric Bernfeld v Trstu pa naslov nadzornika. — Premeščen so bili: Cesarski svetnik Anton Stojan, obratovodja v Gruziji, v območje ravnateljstva severne železnice; železniški koncipist dr. Egon Born iz Kranja k ravnateljstvu oddelka 2., revident Herman Stauder s 7. na 4. oddelke ravnateljstva, adjunkt Mendel Kasner s 4. na 7. oddelke ravnateljstva.

Goriški begunci v Dobropoljah se pritožujejo glede aprovizacije. Naj se gre reševem kolikor mogoče na roko.

Pomredovnica za goriške begunce prosi za naslov Karoline Faganelli, veleposestnice v Mirnu.

Jeruzalem in papež.

Basel, 19. dec. Rimski listi napovedujejo, da bo papež poslal na škofo celega sveta pismo, v katerem bo izjavil, da grob Odrešenika ne sme nikdar več priti pod turško gospodstvo. Ta objava bo naslovljena posebno na škofo v Avstriji in Nemčiji.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 18. decembra.

Včeraj in danes razpravlja hrvatski sabor o splošni, enaki in tajni volivni pravici. Včeraj je govoril v specialni debati posl. Peršić (Starčevićanec) in predlagal, naj se razdeli Hrvatska v dve kategoriji: prvo kategorijo naj bi tvorila mesta in večji kraji, ki bi šteli 21 poslancev, drugo kategorijo pa kmečke občine. — Poslanec

Horvat predlaga, naj se razdeli Hrvatska in Slavonija z Reko vred na 137 okrajev tako, da bi prišel na vsakih 20.000 volivcev po en poslanec. Predloga opozicije sta odbila, ker sta za sedaj baje neizpeljiva.

V današnji seji se je nadaljevala specialna debata o volilni preosnovi. Poslanec Peršić je vložil popravek v razdelitvi volivnih okrajev (§ 3). Poslanec Kovačević (Starčevićanec) pravi, da ima ta nov volilni red vsakovrstne nedostatke, katerih je kriva vlada, ker ravno na ta način more falzificirati narodno voljo. To je bila volja višjih faktorjev, a slabost koalicije je, da tega ni mogla preprečiti. Trditelj dr. Horvata, da so tu favorizirani Srbi, je neresnična in brez podlage. Govori za jedinstvo Srbov, Slovencev in Hrvatov in pravi, da trpimo vsi enako, zato naj bode tudi veselje enako. Zato ne smemo deliti bratov v lastni hiši. Hrvati, Slovenci in Srbi so spoznali, da jim preti nekdo tretji. Nato zahteva, naj se s zakonom določi, kje naj bo sedež volivnih okrožij. — Sekčni načelnik dr. Kršković odklanja popravek in pravi, da bo volivnih okrožij 660 s po 3500 prebivalcev z okoli 750 volivcev. Nato brani se volivno reformo poročevalec Wilder, proti pa govori posl. dr. Horvat.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Včerašnji uvodnik smo priobčili, ker je podpisan s polnim imenom, dasi se v vseh točkah ne strinjamo z njegovo obliko.

Ljubljanske novice.

Ij Bolnica Rdečega križa v »Ljudskem domu« potrebuje nekaj deklet za domača opravila. Natančnejša pojasnila daje vojaška pisarna v »Ljudskem domu«, II. nadstropje.

Ij Ženske moči za sprevedniško službo pri tovornih vlakih išče načelnikstvo glavnega kolodvora v Ljubljani. Zglasiti se je istotam dopoldne od devete do enajste ure.

Ij V vednost občanom občine Mostel V moščanski občini je bil rekviriran krompir in sicer je bilo pripeljane okoli 4000 kg za tukajšnje občane, kateri so brez krompirja in tudi za nekateri še do danes niso prav nič dobili. Občina se vedno poteguje in prosi na merodajnih mestih, da bi dobili občani krompir, katerih je okoli 900 družin najmanj, s približno 5 osebami. Županstvo je spravilo gori omenjeni krompir v svojo klet, da bi ga razdelilo med občane. Dne 15. decembra zjutraj pa pride odredba, da se 3000 kg krompirja vzame iz občinskega skladišča; ter se nabra oddati deželni bolnici. Župan Oražem ni nikakor v to privolil, pa prišel je g. komisar in oddal deželni bolnici krompir. Ker vlada v občini veliko pomanjkanje in občani zahtevajo vse od županstva in dolžijo župana ter občinske svetovalce, da se nič ne brigajo, zato se daje na znanje, da županstvo ni prav nič krivo, ako ne bo krompirja.

Ij Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 21. decembra, od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh.

Ij Sladkor na izkaznice šte. 8 se dobi v trgovini g. Fridrich, Poljanska cesta.

Ij Špeh za II. okraj šte. 1 do 600. Stranke II. okraja prejmejo špeh v petek, dne 21. decembra popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določen je tale red: od pol 1. do 1. ure šte. 1 do 100, od 1. do pol 2. ure šte. 101 do 200, od pol 2. do 2. ure šte. 201 do 300, od 2. do pol 3. ure šte. 301 do 400, od pol 3. do 3. ure šte. 401 do 500, od 3. do pol 4. ure šte. 501 do 600. Vsaka oseba dobi 1 kilogram, kilogram stane 9 kron.

Ij Oddaja prekaženega mesa za Moste. Stranke iz Most, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko B in C, dobijo prekaženo meso v petek, dne 21. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani. Določen je tale red: od 1 do tri četrt na 2. uro popoldne stranke z rumenimi izkaznicami B šte. 1 do konca, od tri četrt na 2. do 3. ure stranke z rumenimi izkaznicami C šte. 1 do konca. Ena oseba dobi pol kilograma, dve in tri osebe 1 kilogram, štiri in pet oseb en in pol kilograma, 6 in več oseb 2 kilograma. Kilogram stane 4 krone.

Ij Oddaja prekaženega mesa za Vič. Stranke iz Viča, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko B in C, prejmejo prekaženo meso v petek, dne 21. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani. Določen je tale red: Od 3. do tri četrt na 4. uro stranke z rumenimi izkaznicami C šte. 1 do konca; od tri četrt na 4. uro do 5. ure stranke z rumenimi izkaznicami C šte. 1 do konca. Ena oseba dobi pol kilograma, dve in tri osebe 1 kilogram, 4 in pet oseb 1 in pol kilograma, 6 in več oseb 2 kilograma. Kilogram stane 2 kroni.

Ij Brez nakazne ne bo mesa. Opozarjamo stranke, da ne dobe v bodoče po stojnicah in mesnicah več mesa brez rodbinskih izkaznic, ki imajo na eni strani odrezke za kruh, na drugi strani za meso. Treba je torej, da pri nese vsak, ki hoče kupiti meso, tako nakaznico s seboj. Ta odredba je bila potrebna, ker je pomanjkanje mesa vsak dan večje in ker so se pojavili prekupci, ki odvažajo meso iz Ljubljane v Trst in druga mesta. Mesarjem, ki ne bodo te odredbe upoštevali, ustavi mestna aprovizacija dobavo živine.

Ij Testenine za doječe in noseče matere. Doječe in noseče matere prejmejo na rjave legitimacije, ki jih je izdala aprovizacija posebej zanje, testenine v petek, dne 21. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. ure pridejo na vrsto matere z legitimacijami šte. 1 do 150, od 9. do 10. ure šte. 151 do 300, od 10. do 11. ure šte. 301 do 450, popoldne od 2. do 3. ure šte. 451 do 600, od 3. do 4. ure šte. 601 do 750, od 4. do 5. ure šte. 751 do konca. Vsaka dobi 3 kilograme, kilogram stane 2 K.

Iz Prodaja petroleja na sive (rodbinske) izkaznice za petrolej. Na izkaznice za I. okraj pri g. Perdanu, Cesarja Jožefa trg: števil. 1 do 350 dne 21. decembra, števil. 351 do 700 dne 22. decembra, števil. 701 do 1000 dne 24. decembra. — Na izkaznice za II. okraj: a) pri g. Schiffererju, Glavni trg: na števil. 1 do 350 dne 21. decembra, na števil. 351 do 700 dne 22. decembra, b) pri Leskovcu-Medenu, Sv. Florjana ulica: na števil. 701 do 1100 dne 21. decembra, na števil. 1101 do 1500 dne 22. decembra. — Na izkaznice za III. okraj: a) pri g. Tenenteju, Gradaška ulica: na števil. 1 do 300 dne 21. decembra, na števil. 301 do 600 dne 22. decembra, na števil. 601 do 1000 dne 24. decembra; b) pri g. Jelačinu, Cojzova cesta: na števil. 1001 do 1250 dne 21. decembra, na števil. 1251 do 1500 dne 22. decembra. — Na izkaznice za IV. okraj: a) pri g. Medici, Tržaška cesta: na števil. 1 do 350 dne 21. decembra, na števil. 351 do 700 dne 22. decembra; b) pri g. Jemecu, Tržaška cesta: na števil. 701 do 1000 dne 21. decembra; c) pri g. Ješetu, Tržaška cesta: na števil. 1001 do 1250 dne 21. decembra, na števil. 1251 do 1500 dne 22. decembra. — Na izkaznice za V. okraj: a) pri g. Krivicu, Dunajska cesta: na števil. 1 do 350 dne 21. decembra, b) pri Gospodarski zvezi, Dunajska cesta: na števil. 351 do 700 dne 21. decembra, na števil. 701 do 1050 dne 22. decembra; c) pri g. Mencingerju, sv. Petra cesta: na števil. 1051 do 1100 dne 21. decembra. — Na izkaznice za VI. okraj: a) pri g. Stravsu, Skofja ulica: na števil. 1 do 350 dne 21. decembra, na števil. 351 do 700 dne 22. decembra; b) pri g. Mencingerju, sv. Petra cesta: na števil. 701 do 1200 dne 22. decembra. — Na izkaznice za VII. okraj: a) pri g. Kreutzerju, Spodnja Šiška, dne 21. decembra, na števil. 1 do 300 dne 22. decembra; b) pri g. Simončiču, Spodnja Šiška: na števil. 301 do 650 dne 21. decembra; c) pri g. Pintariju, Sp. Šiška: na števil. 650 do 1000 dne 21. decembra. — Na izkaznice za VIII. okraj: a) pri g. Mencingerju, Sv. Petra cesta: na števil. 1 do 150 dne 24. decembra, b) pri g. Šarabon, Zaloška cesta: na števil. 150 do 400 dne 21. decembra, na števil. 401 do 600 dne 22. decembra. — Na izkaznice za IX. okraj: a) pri Leskovcu-Medenu, Sv. Florjana ulica: na števil. 1 do 200 dne 24. decembra; b) pri g. Jelačinu, Cojzova cesta: na števil. 201 do 400 dne 24. decembra; c) pri g. Ješetu, Rimska cesta: na števil. 401 do 600 dne 24. decembra. — Na vsako sivo izkaznico se dobi pol litra petroleja za 28 vinarjev. Prihodnja prodaja petroleja za rodbine se razpiše na nove petrolejske izkaznice.

Pripomni se, da se popolno raioniranje petroleja ne more uvesti, ker ni toliko petroleja na razpolago, temveč je bilo izrabiti vsak liter petroleja, ki preostane v kaki trgovini po kritju potrebščin dotičnega okraja. Sodov pa ni mogoče pretakati.

Govedoreja. Spisal Rado Legvart, deželni mlekar in živinorejski nadzornik v Ljubljani. Ker je to knjigo spisal večak s temeljito teoretično podlago in dolgoletno praktično izkušnjo, je posebno za naše živinorejce velikega narodnogospodarskega pomena. Knjigo naj si omisli vsak slovenski živinorejec. Opremljena je z mnogimi slikami in tabelami in velja 3 K 40 vin. Dobi se v Katoliški bukvarni v Ljubljani. Živinorejci, ki se ravna po navodilih te knjige, bodo dosegli najlepše uspehe, zato je tudi znesek, izdan za tako strokovno knjigo, najbolj naložen.

Slovarji slovenskega in nemškega jezika so med vojsko skoro vsi pošli in je med večjimi slovarji na razpolago sedaj še temeljiti **Wolf-Pieteršnikov Slovensko-nemški slovar** v dveh obširnih zvezkih, ki velja broširan 16 K (vezan se sedaj ne dobi), dalje je na razpolago v istem obsegu tudi **Wolf-Cigaletov nemško-slovenski del**, ki velja 7 K in se dobi tudi samo broširan. — Oba slovarja sta na razpolago v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Album razrušene Gorice in različne razglednice podrtje Gorice. Velika zaloga umetniških kart za 15—18 in 20 K za 100 komadov. Naročila se prosijo na naslov: **ANTON PFRTOT, Gradec, Roseggerhaus**

BENCIN - MOTOR (10 konjskih sil), komplet, in različni, skoraj novi

MIZARSKI STROJI s pritiskinami, so za primerno ceno naprodaj.

Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 3331 (ako znamka).

V dobro hišo se sprejme pridno, pošteno

deklet

ki mora biti večja pospravljanja in šivanja in imeti veselje do otrok. Plača po dogovoru. — Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista pod števil. 3319, ali pa pisмено na poštni predal 77, Ljubljana.

Proda se takoj 1 par močnih

volov

za vožnjo

v valjčnem mlinu

SENICA & ŠINKOVEC, KOLIČEVO,

pošta Domžale. 3332

Dobro izurjena

prodajalka

špecerijske stroke, želi premeniti službo.

— Ponudbe naj se blagovolijo poslati na upravništvo »Slovenca« pod »Dobra moč«, št. 46. 3305.

Stalna stranka, **išče** za takoj ::

brez otrok ali pozneje

manjše

moderno stanovanje

Kdor ga preskrbi, dobi nagrado 5 kg čiste svinjske masti ali 150 K. — Ponudbe pod »Moderno stanovanje« na upravništvo »Slovenca«. 3262

Hišnik
se sprejme proti brezplačnemu stanovanju in eventualno kurjavi. — Delo, ki ga ima opravljati, se pri sprejemu določi. — Nastop takoj ali pa 1. januarja 1918.
Ponudbe na: poštni predal 54, Ljubljana.

Uradnik išče stalno mesečno
meblovano sobo

s 1. januarjem 1918, eventualno s hrano proti delnemu plačilu v naturalijah. — Ponudbe na upravo lista pod »Soba 1918«.

Slugo

sprejemem takoj proti dobri plači.
Dr. JOSIP FURLAN, odvetnik, Ljubljana,
Sodna ulica števil. 2. 3330

Kupijo se lahke, enovprežne

sani

Ponudbe pod »Sani 3304« na upravo »Slovenca«.

Kupim vsako množino novih in starih
svilenih odrezkov

po 20 K kg.

A. Landskroner,

Ljubljana, 3230

Sv. Jakoba nabrežje 39.

Prazne vreče

vsake vrste, **suhe gobe**, kumno, janež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini in plačuje po najvišjih dnevnih cenah firma:

J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko.

2089

Glasovirje, pianine harmonije in orhestrijone
S. Kmetetz
Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26. 124

Kostanjev, hrastov in bukov les

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen.

136

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja povodom prebriske izgube našega srčno ljubljene soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Antona Trstenjaka

izreka tem potom vsem svojo globokočutečo srčno zahvalo

ZALUJOČA RODBINA TRSTENJAKOVA

Globoko potrj javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, osobito velečastiti duhovščini, da je Bog vsemogočni poklical k Sebi mojega edinega brata, prečastitega gospoda

msgr. Antona Jakliča

viteza Franc Jožičevega reda, papeževega komornika, častnega kanonika ljubljanske škofije, konzist. svetnika, vojnega superijora v pokoju i. t. d.

ki je dne 17. decembra dopoldne nenadoma izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb se je vršil danes dopoldne ob 11. uri v Zasipih pri Bledu.

Zasipi, dne 20. decembra 1917.

JANEZ JAKLIČ,

posreznik v Pustem Javorju.

Karol Anton Kregar naznanja v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je njegova iskreno ljubljena teta, oziroma sestra, svakinja in stara teta, gospa

Franja Sirnik roj. Kregar

hišna in zemljiška posestnica

v četrtek dne 20. tm. ob 7. uri zjutraj, po dolgem, mučnem trpljenju, večkrat previdena s tolažili sv. vere bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v soboto dne 22. decembra 1917 ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Žabjek št. 6 na pokopališče k Sv. Križu, kjer se polože zemski ostanki v lastni grobnici k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 20. decembra 1917.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.